

Még a szívverés

II

nem a látvány
hanem a folyamat
lélegzetvétel és névtelen lüktetés
s a néma szívdobbanások
vagy a megnevezhetetlen
fájdalom *hatalma*
ím a fényes uralkodó
trónus és jogar
aranya egynemű
s nincs tér egy lépésnyi se
és az sem tudható még
hogyan honnan-hova
mint a köd
hajnalt oszlató csendje
mire is gondolsz közben
ebben a bizonytalan
lét- és halál-menetben
amikor szemedben
nem ébred fel a fény
a keleti napsugár
mindig-megújuló titka
s bár a harmathullás
arcodat mossa
maradéknak a ráncok
évtizedeid szerint igazodnak
ha nem nézed is
látod a változatlant a változóban
hát hiába a kérdés hogy *meddig*
mert ami kérdés lehetne kettétörök
s megint minden végtelenné simul
s összevegyülvén a vérkörök

az aorta pulzálva énekel
a vénák pedig csendben
szerteáradnak
kinek az arcát festik sötétre
nem tudni már a belső utak
és járatok régi titkos rendjét
ha magadra nézel
hegek árnyékai vetülnek
szétdarabolt tested szöveteire
amikor a látható
estéli csend elérkezik

Előtűnik olykor a tegnap

III

előtűnik olykor a tegnap
jégzajlás idejét jelezve
amikor a reménység kiterjed
s folyóként hódít alkonyidőn
lehetett volna áradás ma is
amely a télen megfagyott katonákat
sodorta volna magával
így tavaszelőn
micsoda csend volt akkor
a jegenyék álltak
súdaras fekete gyászban
s azokból a délutánokból
nem csak az élők hiányoztak
s a betemetett árkok szívverése
késői ódák magasába emelkedett
jól emlékszem a pillanatra
voltak madarak is
otthont keresve újat
miként újat kerestek az emberek is
a romok között
s újra tanultam élni némán
kérdő magamat látom mindig

ebben a szülői tájban
hogy milyen adósságom
maradt még elvégzetlenül
és elévülhetetlenül
a mélységek ölében
hogy odafönt az ébredező
csillagok között
velem itt maradt még
néhány emelkedő
vagy távoli síkság
megíratlan csendje
valamit áthozni-menekíteni
az egykori *volt*-ból
lehet hogy csak ennyi volna
a maradék *feladat*

Miért a vállalás

IV

miért a vállalás elmondani
az időtlen mindenség tényeit
hazát építeni gátakat a hullámok elé
legyen bizonyosság minden mozdulatban
ahogy a fatörzsek súlya
a holtak hamvai előtt
visszahozni a visszahozhatatlant
az *egyet* és az *egészet*
akik szétszéledtek vagy elmaradtak
s akiket vittek
vagonokba zárt ártatlanok
akiknek sehol egy fakereszt se jutott
az utódoknak főhajtásnyi béke
s bár látom hogy szívdobbanásukban
most is megmaradt az anyai föld
s odafentről legörög néhány aranylón sárga agyag
így lesz változatlan ami változó
írás is szól erről

s magasztos beszédek
szélben szálló igék
és csonka állítmányok
rend van hát ami így látható
bár a hullafoltok
átsugároznak a csenden
s visszavetülnek az élők emlékezetének
partjaira

A megmaradás ösztön-stratégiája

Meglehet, a tudományban ilyen szakterületet nem ismernek, azonban én hittelt hiszem, hogy valahány élőlény – növény és állat, így az ember is! – születése pillanatától magában hordozza, génjeiben eltárolva, s folyamatosan átörökíti az utódokra.

Következésképpen a huszadik század közepe táján már én is rendelkeztem ezzel az előbb említett „stratégiával” – ám csecsemőként – tehetetlenül. Tehát amit az akkori otthon mivoltáról, jelesebb eseményeiről, és a szűkebb értelemben vett otthonról tudok, azt már később, akár a mesékben, a „megtörténhető” szájhagyomány alapján ismertem meg.

Visszahátrálva a harmincas évek második felére, azzal kell kezdenem, hogy szülőfalum, Búcs házai nádfüdeles házak voltak. (Az építkezések hagyományos módjáról korábban már írtam, s hiteles érvénnyel, hiszen apai nagyapám a legidősebb Gál Sándor sárfal-arakó mester volt.) Még az 1951-ben épített „újtelepi” házunkat is nagyapám rakta össze „rövid-ágú” vasvillával... És áll ma is, bár elhagyatottan...

Visszatérve: azok a régi, század eleji házak pedig mind nádtetősek voltak, és nyáridőben „vigyázni kellett rájuk”, mert ha valamelyik szikrát kapott, s kigyuladt, akár a fél falu is „leéghetett”.

Mint ahogy 1938 nyarán is megtörtént, mégpedig aratás idején, amikor a falu munkára fogható része kint aratott a tágas határban.

Én alig egyévesen dédnagyanyámmal – Szabó szülével – otthon voltunk, sikándriai házunkban. Törvényszerűen a mi házunk is égni kezdett, s engem az égő házból Noszkai József – Noszkai úr –, falunk pékje mentett ki bölcsőstül-mindenestül a közeli kút melletti szilvafa védelme alá...

Mire az aratók hazaértek, a fél falu leégett.

Itt most kihagyok néhány oldalnyit e tűzről való történetből, s azzal folytatom, hogy a leégett tetőt a sárfalakkal együtt szétbontották, és helyére egy szoba-konyhás, cseréptetős új téglaház került, de csak a konyhát sikerült bevakolni...

A „szoba” még a háborút is vakolatlanul vészelté át.

És Noszkai úrnak soha nem sikerült megköszönnöm, hogy megmentette az életemet, hogy nem égtem porrá... Merthogy szépen tudott hegedülni, amiként apám is, így hát később „bevették” a csapatba harmadiknak Bielokosztolszky ácsmestert, akinek tangóharmonikája is volt, s amikor a műhelyében nem volt sürgős munka, felült a gyalupadra és muzsikált a kocsikerekeknek, a majdani, fejfáknak való akácfarönköknek, meg olykor nekem is, ahogy ott ültem a gyaluforgácsok között a csodálatos melódiák áradását hallgatva. (Később még Gatyás Imre – valóban ez volt a neve – csatlakozott hozzájuk – de erre még később majd visszatérek – mert Imre bácsi muzsikusz-szeni volt...)

Rövidre fogva: tudtam én azt a szülétől, hogy az égő házból Noszkai úr hozott ki, s bölcsöstül a szilvafa alá menekített, de ilyesmiért nem járt köszönet, s különben is a pékségben – akár zenekari ügyben is – Noszkai úr első dolga az volt, hogy a kezembe nyomott egy friss, ropogós kiflit, s ilyenkor örömben meg se tudtam szólalni.

Most egy nagy zárójelet illene idepingálnom, hogy utolérjem magamat az „időben”, amit még *akkor* – a '40-es években – elhittem, hogy van, csak azt nem tudtam, hogy hogyan lehetne megfogni. Mármint az *időt*.

Aztán jött ránk a háború, ami ennél a mesébe illő egykori tüzet emberi és állati hullákkal jelölte – én az egészet három kicsi szilánkkal megúsztam.

S ebben már egy láthatatlan jelzés is utalt – belülről – az „öszton-stratégiára”...

*

Most csupán annyit írok ide, hogy majdnem sikerült az ISMERETLEN ÚT-at rendbe szerkeszteni.

Az utolsó résznek – ha sikerül befejeznem, ez a most- és az elkövetkező napokban-hetekben (?) írtak lesz a folytatása... És ha még lesz hozzá erő és türelem, majd hozzá illeszttem, ahogy annak idején a századfordulón, sárfal-rakó Gál nagyapám a háborúkat elbíró sárfalakat egybefogta – három „rakodásból” álltak össze a házfalak! Arra jöttek a gerendák, s végül a nádkévék – a nádtető...

Szóval oda kéne az előttem lévőkben elérni – „rögzíteni” a falak magasságát és szilárdságát...

Hogy elbírájk a tetőt.

*

Egész nap az ISMERETLEN ÚT szerkesztésével foglalkoztam. Sikerült rendbe tenni a kéziratot...

*

Mert egyéb tennivalóimat igyekeztem elrendezni, ez a sűrű vonalazású füzet elő se került az íróasztal fiókjából... Vagyis az elmúlt napokban elvégzettek mellé idesorolandó az, ami *hiány lett*. Feltehetően nem is voltak nagyon fontosak, így a hiány súlya nem nyom agyon...

Más, hogy a gólyánkat két nappal ezelőtt láttam utoljára... A fagyos éjszakák, úgy tűnik, „magukkal ragadták” a gólya-mennyországba. Ha van ilyen.

A mi mostani vírusos valóságunk „halálos abszurdításával” együtt ilyen...

Tegnap teszteltek bennünket – valahányan „negatívak” vagyunk.

Sándorék ma délben Bősre utaztak, az ottani házukban is tudnak dolgozni.

Most várom a hívásukat, ahogy megérkeznek. Utoljára Losoncra hívtak.

Ha a szemem bírja, holnap hozzálátok az egybeszerkesztett kéziratok átszálalásához, s amit sikerül kijavítani, azt elvégzem. Aztán már csak egy kiadó kell, hogy valami erősítse ezt a hétköznapi ösztönstratégiának gondolt napi, tegnapi, sok évvel ezelőtti eseményeket iderögzítve – megőrzés végett.

Hogy mindezt hogyan győzöm, az rejtély, vagy csoda, lehet világitani vele, akár a hangos beszéddel is a félhomályban... Tudnivaló, hogy ez is a létezés része – a pillanat megtartó ereje – hát majd innen folytatom.

*

A síkság békéje – s ami belőle idevándorol hozzám, egyszerre emelkedőben és süllyedőben az egész zöld-fekete – havas valóság – a tocsogókban – egykori kicsike tavakban jéggé merevedve, a kora reggeli és délutáni távolságaiban...

Víruseszt: mindketten „negatívak” vagyunk.

*

...Ma délután itt, a „kisszobában” rosszul lettem, előbb enyhe szédülés, s utána, ahogy fölálltam, elsötétült előttem minden, egy „sötét villámlás” volt az egész, aztán az eszméletkihagyás, amelynek az idejét nem tudom meghatározni, de nem tarthatott sokáig – a világosság visszatért a szemembe, újra láttam, s képessé váltam arra, hogy – ha nehezen is – de talpra álljak... Nagy szerencsém volt, hogy estemben nem zuhantam neki az íróasztalnak, vagy a szoba falának.

Most már délután van, s enyhe szédülést érzek még most is, de tudok egyenesen járni és írni is – így! –, ami még olvasható is. Vagyis az „esemény” leírásának tényét – megmaradását – hitelesíti.

Vagyis: én győztem!

Éva segítségével az AHOGY VOLT S AHOGY LETT-et megkíséreltük tegnap véglegesíteni. A tartalom alapján megkeresni, mi s hol van a számítógépben, s egy-két kivételtől eltekintve munkánk eredménnyel járt. Így, ha Satyáék visszajönnek Bősről, véglegesíthetjük a kötet anyagát.

És ez, amit most ide írok, lehet egy következő – utolsó? – kísérlet a megmaradásra, amiről már korábban is írtam... De hát „az ismétlés a tudás anyja”, vagy mint most, a cselekvése, vagy a szándéké. Persze, ha olyan délutánokat kell megvagy túlélnem, mint a tegnapelőtti, akkor egy bizonytalansági tényezőt elhatározásaim közé kell iktatnom – lehetséges rendszerességgel.

Most pedig megszavazok magamnak fél pohár bort, a mai havas nap emlékére.

*

A legfontosabb: sikerült ma véglegesíteni az AHOGY VOLT S AHOGY LETT szerkezetét és teljes szövegét. Amit pedig éppen most írok, a HÉTKÖZNAPOKAT, vagy – a szándékot pontosítva – „A megmaradás ösztönstratégiáját”, ami egy új kalandnak és erőfeszítésnek a szándéka – bő életrajzi emlékeket megidézve, ha mód lesz rá, hozzáigazíthatom az előbb említett és késznek mondott „második” lezárásaként.

És ma azon is eltöprengtem, hogy a bennem folyamatosan érzékelhető „lassulással” a kint-lévő cselekvéseimet is átváltoztathatom – a hátralévő „ismeretlen” *földértésére* – a szellemi és a fizikai tennivalók fékezésével...

Már ha erre képes – vagy alkalmas – leszek...

*

JANUÁR 27. A mai napot ünneppé emeltem. A posta meghozta Budapestről a NÉHÁNY LÉPÉS AZ UDVAR KÖVEIN-t.

Nagyon szép könyvvel ajándékozott meg a KORTÁRS KIADÓ!

Örülök neki!!!

*

A tegnapi „gyarapodás” öröme még ma is bennem van... A könyvekből néhányat elpostáztam, szerencsém is volt, mert e vírusos borzalom ellenére nyitva volt a postánk. Holnap pedig a magyarországi küldenivalók sorát juttatom el a Kiadóba, ezeket továbbítják majd az ottaniak. Vagyis a kötet szerkesztője, Horváth Bence, aki – nem mellékesen – kitűnő munkát végzett!

...Ha összeszedtem magamat, akkor dédnagyapám, Szabó József szövőszékéről írok le minden emlékemet, meg dédnagyanyámról, Szabó szüléről...

Most – bár több alkalommal említettem már dédnagyanyámat, a „szülét”, egy tágasabb és méltóbb emléket is illik összefoglalnom róla – a „csodáról”, aki ismerete a fákat, a virágokat, s tudott velük beszélgetni, meg a csirkékkel, kiskacsákkal...

*

Egy nehéz nap.

Vagyis amit elgondoltam le- vagy megírni, elakadt, s holnapra vagy holnaputánra maradt, mint ahogy a leírtak gépbe-másolása is... A koronavírus tesztelése – két *negatív* bizonyosság. Ami ugyan abszurdnak tűnik, de nem az!

Az új házi feladat: visszaállítani a korábbi rendet és rendszert: délelőtt a másolás, délután és este pedig „folytatni” a még meglévő leíratlanul maradottakat. De amint látom, már magammal szemben is látom, hogy „nem jó ez így”, meg *amúgy se!*

Be is fejezem. Havas eső esik.

*

Míntha eltévedtem volna ebben az estéli sötétségben – alig találtam meg a „folytatáshoz” szükséges szakaszt, mert van, amit már bemásoltam a számítógépbe, s van, ami még csak a papíron létezik, vagy csak ott van „jelen”. Szóval holnap délelőtt a „folytatható” ráadást kell megtalálnom, s ebédre elkészíteni az őzpörköltet. Aztán ott folytatni, ahol felépült a „sikándriai sárházunk”, aminek csak az emléke maradt meg – a háborút túlélte *rom!* (Ide még később visszatérek).

*

Az átmeneteket elég nehéz s egyben bonyolult felismerni a létezés teljességében.

Létező és volt- vagy alig-felismerhető szakaszok követik egymást... Olyanok, melyek felismerése vagy pihekönnyű, vagy sziklasúlyú. Egy-egy élethelyzet vagy váratlan élmény döbbenet okozhat olykor, hogy „van, ami volt”, vagy esetleg ellenáramlatként fölkavarja (-hatja) a volt és a lesz közötti ürességnek hitt tartományokat...

Szóval úgy ítélt meg eddig – s ma is igaznak vélem –, hogy amíg az embernek folyamatosan nő a haja, a körme, s behegednek a kisebb sebei stb., addig a vénségben is bizakodhatok, bizakodhatunk – szervezetünk folyamatos működésében(?).

Csak hát, mi van akkor – vagy: hogy vagyunk magunkkal, ha ilyen apróságokra nem tudunk odafigyelni?! De ha odafigyelünk és a hiányokat látjuk, képesek vagyunk-e a romlás nagyságát, kezelhetőségét értelmezni, vagy megoldani?! Mert

nem biztos, hogy minden úgy zajlik, ahogy az előbb ideírtam?! Például, ha valakinek 30 éves korában kihull a haja?!

Szóval a *bizonyosan* van némi „bizonytalansági” tényező is! Amit, ugye, nem hagyhatunk figyelmen kívül...

Úgy vélem, hogy megtudni valamit magunkról, az az egyik legbonyolultabb szellemi kísérlet, s egyben a legbizonytalanabb is.

Mert így, túl a nyolcvanon, a világosság se úgy „világosság”, mint mondjuk harminc évvel ezelőtt...

Bár ezt tudja az ember, de *nem hiszi* el.

Pedig tudnia kell, hogy beroskadnak a lehetséges, megújító ÁTTÉTELEK is.

Mindaz, ami kivédhetetlen.

Természetesen semmit se tudok bizonyítani, mert ami „lehetséges”, még mindig az *elmúlás előtti egész*.

Hát ettől van bennem a maradék kétely!

*

Temetésen voltunk Kassán, nagyon átfáztam és elfáradtam. Ma a „ráadás” napi porciója: fele kínlódás és fájdalom, a másik része pedig öröm és holnapi biztonság.

Jó lenne, ha holnapra úgy rendbe jönnék, hogy folytathatnám a másolást, mert igencsak elmaradt a *tervezett ritmus*.

Még annyit, hogy az idén aligha lesz tavasz – hiszen a földből már előbújtak a tulipán levelei, és a síkság tavaszi-zöldben tündököl.

Sajnálatos, hogy a gólyánkat a fagyos éjszakák elpusztították, vagy hogy legyöngült állapotában valami ragadozó fölfalta, mert már nem tudott repülni-menekülni...

Az előbb Satyával beszéltem – szép nyári bútort vettek a bősi házuk erkélyére.

Mondtam is neki, hogy majd kipróbálom...

Csak hát Bős iszonyúan messze van!

De majd meglátjuk, hogy mire jutunk...

Hogy mire *jutunk tavasz nélkül!*?

*

A tétovaság különös változatokat eredményez(-het). Vele vagy benne – elvész a biztonságérzet, s az ember előbb-utóbb eljut a „semmittevés zónájába”. Mintha az öregedés szerves napjai-órái szabadulnának el, s temetnék egymást.

Velem együtt!

*

Különös állapota a létezésnek: vagyok, de ebben a „nem-vagyok” is felismerhetően jelen van.

Hát ilyen belső, nemkívánatos történések felett kell újratemetni magamban – magamat.

Nem könnyű szórakozás öregnek lenni...

De nem ám!

*

Este óta hideg lucskok az egész Kanyapta-mente, és a cserháti dombság is. Az itthoni pincében pedig egy lépcsőfoknyi magas a talajvíz... Nem bánom, mert ha kiszivattyúzom, újra megtelik. Talán majd holnap... A természet törvényei ellen nem érdemes hadakozni.

A Frontera kerekét használhatóvá pumpálta az autószerelő mesterünk. Ha jobbra fordulna az idő, akár vadászni is kimehetnénk Satyával.

Szóval mindent feltételes módban kell – vagy lehet – csak megfogalmazni. Veszett fejsze nyele – ez lehetne az egyetemes összefoglalója ennek a kívül-belül elromlott emberlakta űri-égi – kóbornak...

Hát igen – a Földüknek.

*

Farkas Árpád hetvenhét évesen távozott...

És az „Alagutak a hóban” beomlottak.

Most február van és szikrázó hótakaró borítja be az éjszakát, meg a nappalt is.

Így, ha Árpádot idézem magam elé, akkor a gyász lehet hófehér szemfedő – akár a költészet emelkedő magasságainak reánk hulló üzenete – hogy legyen „békesség és jóakarát” a maradék számára...

*

Hirtelen nagy tél lett, és mintha minden *lelassult volna* – szemben a jéghideg északi széllel... Én pedig elfáradtam benne, s ha a holnapi Rozsnyóra való utazásra gondolok, akkor a Szoroska régen látott kacskaringói riasztanak, lehetséges hófűvásaikkal, esetleg egy árokba csúszott kamionnal megtetézve. Merthogy a koronavírus megölő vakcinát a rozsnyói kórházban bökik a karomba... A tűszúrástól nem félek, csak lehetséges következményeit nem látom, sőt, nem is sejttem...

Különben Kopócs Tibor lepett meg egy „életrajz-albummal”, amelyben, nem kis örömömre, a II. Szenczi Molnár Albert Napok megnyitójának a szövegét, ötven évvel ezelőtti írásomat fedeztem fel. Amit pedig felhasználhatok az ötvenedik rendezvényre írt köszöntőm mellé – hitelesítve a történeteket, történelmünket is egyben...

(Egy zárójel erejéig: a Szenczi Molnár Albert Napokat minden alkalommal egy-egy szlovákiai magyar képzőművész alkotásainak bemutatójával kezdtük. Az első Nagy János volt, őt követte Kopócs Tibor, aztán jött Nagy József és Barta Gyula... Aztán a többi alkalmat elvitte Kassa, a Thália Színház megalapítása...)

*

Ma csak a szikár tény: megkaptam a rozsnyói kórházban a vírus elleni injekciót. A másodikat majd ezután bökik a karomba. Most fáradt vagyok, ami mindennapi tény – és nincs semmiféle távlat benne...

Azonban ma már bennem fénylik az oda- s a visszautazás a havas tájban. Évek óta nem jártam a Szoroska felé. Ami most mesebeli csoda volt, és az alatta húzódo sötét hasadékok, a tornai vár magasában, s a közöttük lévő „ellentmondás” teljessége...

Miután a vírus elleni vakcinát a bal karomba pumpálta az orvosnő, s magyarul, kicsit palócosan ejtve a szavakat, mondván, hogy a váróteremben üljünk le egy negyedórára, mert a vakcinának olykor pár perc elmúltával kellemetlen utóhatásai lehetnek. Vártunk tehát egy kicsit, de, mert sokan voltak a váróban, abban állapotunk meg Satyával, hogy biztonságosabb itthagyni a tömeget... S úgy lett!

Alig egy óra elmúltával aztán már otthon is voltunk, s meg is ittuk a soros feketekávét... Azazhogy „kávécskáztunk”!

Rövidre fogva: szinte semmi se változott, még a biztonságérzetem-tudatom se rezgett meg. Minden a régi – nincs semmi ok az ismétlésre.

Nézem ezt a „vastag” (terhes?), füzetet, amelynek a 15-ik oldalára írom ezt a borzongató „kötelességemet”, hogy mert átlapoztam – több mint tízoldalnyi másolnivaló vár rám, holnap reggeltől számítva.

Az egész mögött pedig ott a még nem létező „folytatás”! Ami feltehetően ugyanennyi – talán... Hát, ha mindent összevetek, „ott állok, ahol a part szakad...”

De ez csak föltételezés, mert-hisz például meg is halhatok közben, vagy a szemeim mondják fel a szolgálatot – elfelejtenek látni. És ebben az a sajnálatos tény, hogy nem válogathatok, hanem kénytelen vagyok elfogadni a természet visszavonhatatlan és egyszeri döntését.

Lényegében oda szeretnék kilyukadni, hogy létezésem mostani állapotában el kell fogadnom az *elfogadhatatlant*.

Csak hát a kételkedő elme önös cáfolatokat vet a felszínre, amelyekkel az égvilágon semmit se kezdhetek.

Így továbbra is minden úgy növekszik, hogy *fogy* – vagy fordítva...

Kint pedig tél van, amely leér a Kanyaptáig, s elveszik benne árnyéktalanul – hozzám hasonlóan.

*

Úgy tűnik, a koronavírus elleni vakcina mára aktivizálódott, szédülés, egyensúlyzavarok és egyéb bajom lett, és délelőtt újra meg újra megismétlődtek-ismétlődnek, csak mostanra már – este lett – csökkennek valamelyest... Tény az, hogy nem elviselhetetlenek, de kellemetlenek és zavaróak.

...Délelőtt nekiláttam – ahogy elterveztem – folytatni a korábban leírtak másolását, de kénytelen voltam abbahagyni a munkát. Rosszul látok, s csak többszörös erőfeszítés árán jutok előbbre.

Holnapra majd kiderül, hogy mire megyek magammal.

És most a tegnapi zárómondat után azt kell ide írnom, hogy semmire se jutottam, pedig már újra öreg este van.

Amiről még el kéne tőprengenem, az az, és annyi, hogy mindenre másként kell figyelnem, mint ahogy eddig tettem. A lépések, a mozdulatok – ami e pillanatban felsorolhatatlan. Most kora reggel van, új nappal, odakint friss hóval, s a „folytatás” teljesen bizonytalan...

II. RÉSZ

Most valóban stratégiai kérdés lett számomra az a láthatatlan kettősséget jelölő zóna, amelyről az előzőekben megkíséreltem valami használhatót napvilágra segíteni.

De: teljesen bizonytalan vagyok abban, hogy kísérletemben meddig jutottam el a *vélt* és a *valós* lehetőségek egymás elé, vagy mögé rendezésében: történetesen mi a használható és mi a felesleg, vagy használhatatlan...

És hogy ez tárgyasítható-e?

Ha igen, akkor milyen az iránya, anyaga – mozgása, netán mozdulatlansága?

Már az is elgondolkodtatott olykor, mint most is, hogy este írok, amikor a korai sürvedést a sötétség követi – és nem *reggel*, amikor a fölemelkedő napkorong megérinti az udvar melletti fenyőfák zöld csendjét, és egy-két seregélyraj átsuhog felettük...

Szóval: miért nem a reggel?!

*

...Persze, ha naplót írnék – de ezek a gyorsjegyzetek nem a dátumok jelölése okán „mások”, hanem azért, mert a napló sokkal több „bizonyosság tartalmat” fog egybe – pár óráról vagy eseményről, napszokról stb. Míg ezek a jegyzetek inkább a „belső” mozgás és esemény párhuzamosai, önmagukat – vagy ha úgy tetszik – önmagunkat jelölik jól-rosszul – mikor s hogyan...

De lehetnének versek is – vagyis szabadság az egymásmelletti mozgástérben. De akár novellák, vagy karcolatok is.

Nagyok a távolságok. Vagyis mindez megvalósulhat benne. Egyféle szabadság, a mozdulatok harmóniája, vagy a hangoké akár... Ahogy a ma reggelt egy gerle burukkolása tette emlékezetessé... Pedig még csak február van – s ez a hónap még nem a fészekrakás ideje... Mint ahogy arra sincs magyarázat, hogy hová tűnt el a „karácsonyi gólyánk” ...

Vigyázni kéne már az évszakokra is!!!

*

Mozgalmas volt a napunk – azzal, hogy végre utolértem magamat az „ösz-tönstratégia” másolásával... Aztán Jancsó Péter hívott a „paralellák” véglegesítése okán – gond volt a „járómszöggel”, meg a „párhuzamosok” „poétikai” szerepével.

Aztán a Jogvédőn keresztül eljutottunk egy zeneszerző hölgyhöz, aki megzenésítette a „Szárnyakat gondoltam karjaid helyére” című, édesanyámnak ajánlott versemet, s el is küldte – végighallgattam, s hallgatható muzsikának találtam... Végül Zsille Gábor hívott, hogy a szerkesztőségben megkapta a verseskötetemet.

Még annyit, hogy Jancsó Péterrel megállapodtunk, hogy a most befejezett jegyzetsort – A megmaradás ösztönstratégiáját –, miután kijavítottam a szövegben lévő hibákat, elpostázom a következő OPUS-számba.

*

Nagy, sűrű ködben vezettem az autót Csécsre, oda, s vissza. Megkaptam a szokásos – szükséges – havi vitamininjekciót. Aztán bemásoltam a gépbe a SÖTÉTE-DIK c. új versemet, s ebéd után próbáltam pihenni, de nem sikerült elaludnom...

*

Nem tudom mitől, de van, amikor semmi se folytatható. Lehetséges volna, hogy a megfáradt értelem – az emberi agy – saját vagy sajátos önkontrollal bír, s amikor „baj támad”, kikapcsolja a cselekvés belső indítógombját.

Nem tudom pontosabban megítélni magát a pillanatot, csak sejtem, hogy valami belső erő még szinte a levegővételt is rövidebbre fékezi, s elakadnak a fölsejlő gondolatok...

Szóval van miről faggatni magamnak a gyönyörű fénnel ragyogó távoli holdat!

...Hogy a nyári napomnak maradjon nyoma, elküldtem Z. Németh Pistának a Sötétedés c. verset. Jancsó Péternek pedig, az OPUS-ba a Hétköznapiak második részét, vagyis A MARADÉK folytatását.

*

Hogy senki se számolja az egymást követő hagyományos évszakokat, arról az az őszi – vagy már téli? – esemény sor győzött meg, amely az itthon maradott egy szál gólyánkat pusztította el. Hosszú ideig küzdött, itt az ablakommal szemben lévő fészkében, de amikor rá szakadt a januári meleg éjszakákat követően néhány fagyos nappal és éjszaka, nem jött vissza a fészkébe... Nem volt élelme, legyengült, s valószínűleg valamilyen ragadozó fölfalta...

A mai nap pedig elvitte a maradék hótakarót is a síkságról, én pedig délelőtt hozzáálltam a lugas megmetszéséhez, és azt tapasztaltam, hogy ha gyöngén is, de a venyigékben megindult a nedvek áramlása, s a „nagy-lugas” alatt pedig kibújtak a földből a tulipánlevelek...

Vagyis ebben a mostani, járvány-verte világban semmi sincs úgy, mint pár évvel ezelőtt. Megélni vagy túlélni az ilyen kozmikus méretű, egyetemes tragédiát, s annak krónikásaként az ismert s az új jelenségeket erről az „egésről” egybefogni – hátborzongató vállalkozás... Tudatosítani és megörökíteni napról napra!

IGEN!

DE KINEK?!

Utoljára jó tíz nappal ezelőtt láttam az almafánkon egy cinkét, s ma délelőtt egy vadgalambot hallottam burukkolni... És tavaly már fecskéink se voltak!

Amikor az este ideültem az asztalhoz, még ragyogóan sütött a Nap, az egykor volt kicsi tavacskák visszaverték az alkony ragyogását...

Mostanra pedig sűrű köd ülte meg az egész Kanyapta-mentét.

Hát aki teheti, ne induljon útnak!

*

Véglegesen bebizonyosodott, hogy a bal szemem felmondta a szolgálatot – csak néz, de nem lát. Ez a fél mondat nem egy negatív, légből kapott metafora, hanem egyszerű és megmásíthatatlan tény, vagy ha úgy tetszik: valóság. Mostantól tehát ehhez kell igazítanom a nappalaimat, amíg lehet. Megszabni az írás, az olvasás, a másolás idejét – ahogy a jobb – a látó – szemem elbírja a terhelést.

És ami ezután következik be, arról még érdemben nem gondolkodtam.

Nem, mert nincs értelme – főleg nincs használható megoldás a „belső sötétség” feloldására...

...Szóval itt nincs „felvilágosodás”, ami a meglévőt újjá tudná reparálni. Csak kérdéseim vannak, ám azok is bizonytalanok.

A mindenség ismeretlenségét kellene emberi nyelvre fordítanom!

De ha az is elvész, akkor mi a tennivaló (-ma)?!

Az éjszaka kint voltam az udvaron, a magasban a telihold ragyogott a felhőtlen égen, de Szent Péter nem hegedült... Pedig Szabó születőtől tudom, hogy Neki ez volna a dolga...

...Hát akkor mire valók volnának a majdani kérdéseim, ha csak a holdsugarak csendje hullna rájuk??

*

Lehet már annak ötven éve is, hogy ezt a mondatot leírtam egy versbe: „nem félek a haláltól, mert az élettől se félek”. Azóta megbizonyosodott bennem, hogy az élet döbbenetesen kockázatos, ha összevetem, mondjuk, a létezésen túli csenddel – se gond, se gondolat, de még egy szikrányi fájdalom, se kínok.

Hát persze! Mondani, leírni gátlások nélkül efféleket megtehet az ember...

Azonban az egész mögött a legközönségesebb titok áll (?), aminek valóságáról sejtelmünk sincs...

Mert: mi végre születik az ember, mi végre cselekszik meg ezerfélét, ha minden vele és általa válik semmivé egy nehezebb lélegzetvételt követően: kiszáll belőle a lélek... És – mert gyerekként láttam ilyet – csak az ismeretlen és felfoghatatlan csendre emlékszem.

Azonban az is lehet, hogy valamit azóta már elfelejtettem...

Szóval a halálban a csend békéje lakozik – egy messzeség, amely megismerhetetlen...

*

Azt a tényt írom ide, hogy véglegesítettem a majdani „emlékező kötetem” szerkezetét. Így véglegesítettem a címét is. Tehát:

AHOGY VOLT ÉS AHOGY LETT

Ez így megnyugtató estéli pillanat – a szerkezete pedig „műfajilag” összetett, és mégis egységes. Még ezek a mostan írt részek is kapcsolódnak az egészhez. Ha lesz kiadó, akár még az idén könyvvé szervezülhetnének. Az egész „kétesélyes”, de nem a Kant-i „vagy-vagy” rendjében, vagy rendszerében, hanem csak „úgy”, szabad áramlásban, ahogy a nyelv meg- s megújítja önmagát: nem ítélkezik, csak megőriz...

Szóval ez lehetne a refrénje egy ilyen estéli áradásnak is, ami sajátos lüktetésű *visszhang* is egyben. Valamiféle bizonyíték arra, hogy valóban itt vagyok, s ami itt olvasható, azt ÉN ÍROM – s ami *itt* már *múlt idejű*.

Vagyis kortalan!

*

Jól elfárasztott a lugas metszése, amit az is nehezített, hogy az erős napfényben a metszőollóval többször „eltévesztettem” a levágni szánt szőlővenyigét – s csak a

semmit „nyisszantottam el”. Szóval maradt tennivalóm holnapra is. Amit az nyomósít, hogy a tavaszi ültetvények alá is el kell készíteni az ágyásokat, ami legalább 2-3 napi munkát igényel...

És igen! Ezenközben lett egy új versem is. A címe: „Alatt vagy felett” (Előbb a „VAGY-VAGY”-ot gondoltam, de hát ez Kierkegaard egyik fő munkájának a címe, hát nincs jogom birtokolni más tulajdonát... Egyébként is a vers közötti két „tér” emelkedik és süllyed – vagy áramlik, vagy vet hullámokat...

*

Hosszabb távú öregség – öregkori, hajnali messzeségek a márciusi ezüst-horizont csendjében...

És felkészülni az *egész* megértésére – amikor már a *kevesebb a több*.

Nem kell mindent kimondani – megélni kell a maradékot, azt, ami használható és szilárd „anyagú”. (Ezt egy cetliről másoltam ide, amelyen ez áll: Részletek az „Omega kísérlet” kéziratából.) Lehet, hogy kimaradt, de az is lehet, hogy ott van. Ám, hogy emiatt az egészet átlapozzam, arra nincs se elszánás, se idő.

*

(Olyan bizonytalanságra ébredtem, amely makacsul belém költözött, s bár próbálok, de nem tudok tőle megszabadulni. Mintha elveszett volna „minden előttem való”, s ez egyben értékvesztés is lehet akár...)

Sándorék éjfél után indulhatnak csak – pontosabban egy órakor – a karanténi zárlat miatt. Hát tele vagyok aggodalommal, mert a vírusos éjszakában bármi megtörténhet...

... Egész nap szédelgek csak, így minden fontosabb munkára alkalmatlan vagyok – voltam.

Az imént arra gondoltam, hogy még elérhet az is, amikor még ennyire se futja majd egy-egy nap végén...

Ugyan milyen lesz az a *bizonyos a k k o r*?!

*

...Volt egy régi-régi szándékom, amiből mindeddig egy betűt se írtam le. Ma pedig már ott tartok, hogy módom se lesz rá.

Nos-hát az volt az elképzelésem, hogy ha „majd megöregszem”, végigolvasom a magyar költészet javát, úgy a Halotti Beszédtől kezdve mindazt, amit fontosnak látok és érzek, s amihez hozzájutok... A névtelen szerzők mellé odaillesztem a nevükön szólíthatók máig erő javát – folyamát.

Csak hát ez a szándékom legalább ötvenesztendő, de az elképzelés mellé mindmostanáig semmire se jutottam magammal – magamban. És sajnos már a reménység se látszik egy ilyen lecke „felmondására”, hiszen a bal szemem már „nem lát”, olykor gond a leírt szöveg gépbe másolása is... Vagy, mint tapasztalom, az írás hétköznapi gyakorlása –itt és *most!!!*

...Hogy majd délutánonként kiülök a lugas alá a szőlőlevelek árnyékába, előttem az asztalon pohárban búcsi vörösbor, s a szél-rezzenésben egy-egy eltévedt napsugár a lugas levelei között megcsillan a borospohárban – újhegyi vagy pincessori nemes nedű aranykarikája... Szóval volt(ak) ilyen romantikus pillanataim is, de azokat a későbbi történések szele messzire sodorta, vagy még most is sodorja valahol a végtelenség terein...

De a lugas megvan ma is, lehet legalább százesztendő, és még tavaly is bő termést hozott, mintha biztatott volna: a venyigékben már a tavasz ígéréteinek halványzöld rügyeit-jegyeit véltem megjelenni egy március eleji délutánban...

...Végül a *szándék* ma sem hiányzik, csupán a hétköznapiak között már kicsi a *látható valóság*.

*

Ma, március 12-én megkaptam a rozsnyói kórházban a második vírus elleni vakcinát. Délután – ahogy jelezték – egy kicsit rosszul lettem, de mostanra – úgy érzem – eljutok *holnapig*... Nem egy kis szórakozás túlélni ezt a mostani veszedelmet. Néha oda jutok magammal, ha erről gondolkodom, az az egészsnek a fő oka, hogy sok az ember ezen a Föld nevű bolygón... S így a „tömeghatás” nem fog, hanem folyamatosan növekszik.

Rozsnyón ma ennek a tanúja lehettem. Így csak a holnapot és a holnapután kell átvészelnem...

Hát persze!

Mert március 15-én nem illik meghalni!...

*

Vilma húgom mai „jó híre”, hogy Dunaszerdahelyen még van magyar könyvesbolt, ahol az érdeklődők majd megvásárolhatják a „Néhány lépést”, ha vége lesz a vírusos világnak.

Ha elérem a nyarat, Sándorunk elvisz Bősre, s ha ott leszünk, Szerdahelyen is körül kell egy kicsit nézni. Valamikor régen gyakran megfordultam itt. Emlékezetes számomra, hogy itt találkoztam Veres Péterrel, aki akkor járt erre először, Czine Mihály volt a kísérője... Nevezetes pillanata volt a találkozásnak egyebek mellett, hogy vacsora előtt az étteremben izgalomban Cselényi Péter bácsi csizmájába öntött fél deci konyakot...

Nos-hát, ha ott leszünk Csallóköz fővárosában a nyáron, majd körülnézünk, hogy mi maradt meg, s hogy mi hiányzik – (meg: kik!) a régiek közül... Sokan, bizony sokan...

*

Most pedig, a „szuper-vírus” elleni *második* szérum után egy kicsit legyengült fizikummal, az foglalkoztatott egész délután, hogy aztán most merre és meddig ér a bejárható világ... És Éva is megkapta ma az első védőoltást, jól viseli, s eddig még „következményei” se mutatkoztak...

Délután Dini unokámmal tárgyaltam: az iskolában egy „családfa” összeállítása a házi feladat. Ezt beszéltük meg, telefonon. Szóval Gál Mihály ük-ük-nagyapánktól egészen máig érően összeírtuk a „kilencágú névsort”. De Dininek a nagymamák is kellettnek... Megígértem, hogy a többit is összerakom, hogy használható olvasmány legyen... Végül eléggé bonyolult volt, de megoldottuk, s a szándék után jól „olvasható” a három főággal bíró családfa.

Most pedig megyek „gyógyulni”.

Lassan tavaszodik, hát nekifogtam a kert rendbetételéhez. Igyekszem „laposra” gereblyézni a kertet, hogy a borsó- meg a többi ültetvény megfelelő mélységbe kerüljön... Sok múlik ezen! Még a vízelvezetést kell megoldanom, mert némi szerepe annak is van ...

*

(Azon gondolkodtam, hogy itt az „Ahogy volt és az ahogy lett-et bezárom, és azzal folytatom, hogy:

VALAMI MINDIG KIMARAD

Szóval innentől nem irányt, hanem „helyzetet, helyzeteket” raknék egymás mellé. S nem válogatva, mert minden betű, minden szó fontos lehet.

Az írás hatalma a mindenkori maradéknak.

Ebből következik, hogy folyamatosan azok az egykori események, amelyeket megéltünk, túlélünk, elkövettünk, vagy elviseltünk, *helyet követelnek* maguknak... Azonban, mert ez a többszörösen összetett mondat sem a kérdést, sem a megoldást nem fedi le – minden *csak úgy áll* a maga tehetetlen mivoltában, egyféle „folyamatos bizonytalanságban”.

Ha pedig az *egész* összefoglalására gondolok, megborzongat ennek az „elszámolásnak” a sokfélesége: nappalai, éjszakái, a távolságok, a találkozások, a kivédhetetlen betegségek és egyéb kockázatai a létezésnek, amikor semmi se bizonyos, vagy éppen semmi se bizonytalan, mert-hogy még ilyesmi is előfordulhat.

Következésképpen nincsenek illúzióim, hogy innen hova jutok el, vagy – pontosítok: hová juthatok el?!

Létezhet „második valóság is”?

*

Most egy „piszkozatot” másolok ide, amit tegnap késő este firkáltam le, azzal a szándékkal, hogy majd átnézem – megnemesítem – olvashatóvá teszem – ha sikerül... De csak lemásolom, hogy láthatóvá váljék egy „első fogalmazvány” minden porcikája – tehát:

„Tehetetlen” öregember lettem.

Hogyan fogalmazható létezővé a többszörös halálközeli állapot – Billoth II. (kétharmados gyomor-reszekció), vagy a rákkal való „szembenézés”. Hogy fekszem valami „gurulós” ágyfélén, félig bódultan már... És morbid a gondolat, de tényként tudatosul, hogy *nincs tovább!*

És azzal mit kezdekhettem volna *akkor*, hogy esetleg „van tovább?”

Ha pedig most ezt nem írom le, akkor mi változik!? Több mint egy évtizede nincs használható válaszom a kérdésre... Vánszorgok az udvaron tehetetlenül, düllöngélve, ha valaki lát, hát részegnek is vélhet. Pedig nem is emlékszem arra, hogy mikor ittam utoljára bort, vagy buzitai „nemesterkőt” ...

(Nem biztos, hogy ez „stiliztikai bravúr”, de ez így már nem marad ki – hanem *megmarad*...

Persze – nincs gyomrom!!!)

*

Nagy János is jobblétre szenderült.

Fogy a harmincasok korosztálya.

Az Első Szenczi Molnár Albert Napokat János kispasztikáiból való első önálló kiállítást én nyitottam meg a régi szenci könyvtárban... Szóval ritkul a nemzedékem. Ma is emlékszem a csodálatos Kő-Vénuszra, amelyet János Duna-csiszolta „kavicsokból” varázsolt elő, életté, még a kezdetek kezdetén... Vajon merre lehet most az alig húsz-harminc centi magas csoda?

Utoljára Budapesten, az MMA tanácskozásain, rendezvényein találkoztuk olykor.

Egyik monumentális alkotása a kisdudai búcsi emlékparkban, szülőfalumban áll: Bultsú vezér égbe induló bronz lovas szobra... Szenczi Molnár Albert emlékműve pedig Szenc város díszese...

*

Tegnapról való hír ez is: Czita Béla, egykori gadóci osztálytársam hívott, Sándor-napi köszöntővel, s azzal, hogy Nagy Laci meghalt... Nagyszerű, vaslogikájú barátot veszítettem, veszítettünk...

Hát nem könnyű megélni az ilyen napokat, mintha minden folyamatosan távolodna önmagától...

*

Az este még egy rövid „visszalapozást” tartottam – belelapoztam a 20-30 évvel ezelőtti írásaimba, s oda jutottam, hogy volna értelme néhányat ma is – újra – kiadni, mert némely régi dolgozatom aktualitása megsokszorozódott... Vagy a Keleti Napló idején Turczel Lajos bácsi levelei, vagy a „néprajzos” gyűjteményem, a Liliomos kürtök... De: legalább 2-3 ezer oldalnyi szövegemet kellene átszálalnom, de arra már aligha jut időm...

*

Mintha „böjti szelek” ideje volna, nem március közepe – borzongatóan hideg napokat élünk. Délelőtt a havi, kötelező vitamininjekció, orvosságok pótlása, Csécsen... Igen elhasználódtam az éjszaka, s egy ideig bizonytalan voltam abban is, hogy az autót el tudom vezetni a rendelőig meg vissza. Mostanáig se javult sokat az állapotom, nincs étvágyam – szóval romlik minden, s nem csak körülöttem, hanem bennem is.

Nem is folytatom ezt a „felsorolást”, mert nincs se értelme, se haszna.

Csak viselni nehéz és – *leírni*...

*

Ahogy ígértem, Görföl Jenőnek elküldtem a Nagy Jánost búcsúztató-méltató emlékezőt. Nagyon nehezen íródott, hiszen több mint ötven esztendőket kellett – pontosabban: annak fragmentumaiból kellett – megidézni magamban... És sikerült bemásolnom a számítógépbe is...

A délutánom pedig megint elromlott, s oda jutottam, hogy le kéne zárnom mindenféle munkát – a szellemi és a fizikai is. De végül is, ha lezárom a még működő belső zsilipeket is, akkor mit kezdek magammal a maradék időmben?!

Ha elgereblyézem a felfagyott szántást a kertben, s ha borsót ültetek, vagy elkészítem a reggelit – az mind haszonnal jár, vagy azzal járhat. S ha alkalmas vagyok egy vers vagy egy ilyen estéli jegyzet megírására, ez is értelmezhető – ha jó! – egyféle szellemi haszonként...

Szóval: „tenni, vagy nem tenni?”

Kérdés *holnapra*.

*

Dicsekvésnek tűnhet, de ma délután borsót ültettem, meg hónapos retket. Harmadiknak pedig salátamagokat „ágyasztam be” – hogy legyen palánta... Csak délutánra megbetegített a *munka*. Tapasztalom, hogy a gyakori hajlongást fájdalom követik.

Hiába! A kimetélt szervek is *működnek!*

*

Mert esett pár szem eső az éjszaka, délelőtt a kertben dolgoztam – palántanevelő elszánással... Remélhetően lesz látszatja a munkámnak.

Esetleg... Vagy talán...

Végül is ez legalább 30-40 évvel ezelőtti naplórész után való „valami más”, olyan történet- és történelemsor, amit rajtam kívül aligha írt „itthoni” sortársam... Hát persze! Nem is írhatott, mert nem járt ott, s főleg nem élte át azt, amit én... Dicsekvésnek is tűnhet, de közülük ki járt a Csendes-óceán partjainál (igen!), s cipelt végig Amerikán néhány óceán-csiszolta vulkáni követ, amelyek itt vannak, alig karnyújtásnyira tőlem – most is! – onnantól *hazáig*...

Igen... Este van és elfáradtan. Ennek ellenére a napi jegyzetemből az elképzelt sorozatot elkészíteni megkísérlem, ha belegebdek is...

Ami pedig fontos: a téli fagyokat túlélő golyánk visszajött a fészkébe – csodájára a természetnek!...

*

Oda jutottam – már megint –, hogy nem férek el az íróasztalomnál. Ősrégi tapasztalat, hogy egy idő után a legtágasabbnak vélt íróasztal is „megszűkülhet” holmi telefirkált papírlapokkal, tollakkal és egyéb feleslegessé vált kacatokkal. Úgy vagyok ezekkel az elhasznált lapokkal, hogy kidobnám valahányat, de ezt a szándékot übereli az a mindenkori gondolat, hogy „mégse”, mert hátha valamire mégiscsak jó lesz – hát ma is ide jutottam...

Végül is csak azzal van gondom, ami holnap, vagy holnapután szükséges lehet...

Akár már holnap reggel is...

*

Az embernek sokféle *bizonyossággal* kell élete során szembenéznie, amelyekre van elfogadható megoldás, járható út, vagy ilyen-olyan újrakezdésre is marad ereje, ideje vagy megoldása... A különféle kérdéseket követhetik az elfogadható – mondjuk így – sikerélmények... Ízes étel, kellemes ital, néhány jó szó, vagy zenei élmény akár...

Tudvalévő, hogy a *születés is nagy élmény*, de csak félig bizonyosság... Az életkezdetben benne van a lét kockázata is... Mert bármikor bekövetkezhet akárhány pusztító esemény.

Amikor elért hozzánk a háború 1944-ben, szétlőtte egy T-34-es harckocsi a házunk tetejét – a légnyomás a tűzfalnak nyomott, kicsit megsüketültem, egy kicsit vérzett a fülem – de megmaradtam... Amikor pedig hat hét után a németek visszaszorították az oroszokat egészen a Garamig, torokdiftériám lett – fertőző toroklobb... Egy prágai német katonaoorvos hiper-mangános vattával tágitotta ki a torkomat, hogy lélegezni tudjak...

Nem szaporítom tovább – csupán egyet még: amikor kötelező katonai szolgálatra be kellett vonulnom a csehszlovák hadseregbe, fél éves kiképzés után három T-34-es harckocsi parancsnoka lettem, s az maradtam a Karib-tengeri válság végéig. Így esett meg, hogy egy hajnali „éles” gyakorlaton elszakadt a masina dobfeke – s mi tankostul-mindenestül belebukfenceztünk egy nem egészen kellemes szakadékba... Különösen nagy bajok nem is támadtak, csak a lövésünk – egy nagyszombati gyerek – egyik karja törött el.

Van róla egy kisedd fotográfiám is – emlékeztetőül – a „mi időnkől”.

Szóval a mai világveszedelem – a bolygónk elleni mennyei merénylet veszedelmei között egyértelművé vált számomra, hogy csupán *egyetlen bizonyosság* létezik. Ami ugyan kimondható – de számomra ma már nincs, inkább *az elfogadás hogyanja a lényeg!*

*

Április kilencedike van, s ha naplót írnék, azzal kellene folytatnom, hogy a délelőtti ragyogó napsütést egy váratlan pazar hóvihár követte! Le, egészen a Kanyaptáig – ez egy itteni patak neve – a tavaszi-zöld árpátábla percek alatt „megőszült”, s még most is szakad az áprilisi égi áldás...

Ezenkívül egy cinkepár fészekrakó szorgalmáról tudok beszámolni a visszatérő Nap csodálatos, alkonyati sugaraiban – vagy: azok ragyogó, havas áradásában...

És még a Tornai Magas fényei is visszaverődnek az előtűnő felhők mögül...

*

A garázs és a „kóceráj” mellett, ahogy felfelé igyekeztem, hirtelen eltűnt a FÉNY, térdre rogytam, s egyszeriben *nem volt világosság – nem volt semmi...* Az egész néhány másodpercig tarthatott – így: feltételes módban! – csak, mert lassan kivilágosodott előttem minden. Megpróbáltam felülni, de elsőre nem sikerült. Aztán, bár szédelegve, mégis csak féltérdre-, majd lábra álltam és beszédelegtem a konyhába, majd Éva segítségével a szobába.

Röviden: *ennyi lehet az a választóvonal, amely a létezés pillanatát jelöli.*

És azt hiszem, hogy újfent sikerült *visszaszerezni!*

AMIT CSODÁNAK IS NEVEZHETNÉK.

Bizony mondom: az is!!!

Pásztor Ádám: Krisztus Bolognában